

BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPESTEN, Teréz-körút 2.

Fiókiadóhivatalok: Zomborban: Gombos E. Berta
dohánytözsdejében, Ujvidéken: Schäffer Péter könyv-
kereskedésében, Szabadkán: Braun Adolf nyomdájá-
ban, Bács-Almás: Rosenberg A. czégnél.

Felelős szerkesztő:

PÉTŐ LAJOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 12 k. — Fél évre 6 k. — Negyed évre 3 k.
Tanítóknak, aljegyzőknek, írnokoknak és földmivészeknek év 8
kor. félévre 4 kor. negyedévre 2 kor.

Megjelenik minden pénteken.

A főispáni programbeszéd.

Fernbach Károly kellemes csengő tenor hangon, ügyes pózzal szavalt el Karácson Gyula és Balogh Ernő szerzeményét: a főispáni programbeszédet. Az előadás szép, hatásos volt, de annál siányabb a tartalom. Az egyik része Gulner Gyula pestmegyei főispán székfoglalóbeszédének hű másolata, a másik része pedig a ponyvairoda omban található felkészítő-könyvekből előszedtt emelygős frázisok tömkelege. És a program irányja, szelleme! Éppen az ellenkezője Fernbach Károly eddigi politikai működésének, közéleti szereplésének. Lássuk csak a székfoglalóbeszéd egyes részeit, s nézzük, hogy fest az új főispán a valóságban:

„En ezt az állást nem kerestem, de el kellett azt fogadnom, mert az alkotmány és a magyar haza jogainak védelmében kitért t tevékenységem engem e vármegyében a legelső sorokba állítottak s így a király és nemzet közötti összhang helyreállításáért meg kellett hajolnom királyom parancsa és a kormány azon kívánsága előtt, hogy ezen vármegye kormányzatának élére álljak.”

Háhá! Fernbach Károly az állást nem kereste, hanem a király és a kormány erőszakolta rá. És Fernbach Károly ezt nyíltan, ezek jelenlétében meri állítani?! Hát nem Lovász Márton, Lázár Pál, Fernbach Péter, gróf Teleki Árvéd és Mukics Simon koldulnak ki neki a főispáni állást?! Midőn híre ment, hogy a minisztertanácsban Wekerle, Andrássy és Darányi Latinovits Pál mellett foglaltak állást, ezek az urak le nem írható furlanggal vitték csapdába Kossuthot és Apponyit, akik aztán Fernbach javára billenték a mérleget.

„Hálás köszönetet mondok mindazoknak, akik a lefolyt nehéz időkben kitartóan, csüggedés és félelem nélkül küzdöttek, s nem kedvelenedtek el a közgyűlési teremben néha eléri balsiker által és az alkotmány védelmében hűségesen kitartottak.”

Ugyan kinek szól ez a köszönet. Csak nem Terék Józsefnek, néhai Keczei Mészáros Gézának, Erdújhelyi Menyhértnek és dr. Ellinger Jenőnek? Mert ezek csüggedés és félelem nélkül, hűségesen kitartottak. Fernbach Károly és csoportja azonban szégyenletesen megfutamodott. Tavaly, néhány radikális 48-as párti bizottsági tag közbelépésére megtagadták az önként jelentkező ujonczokat és az önként befizetett adók beszedését, az idén pedig, a tavaszi közgyűlésen hozzájuk utalt a 67-es Felbach-Récei-féle határozati javaslathoz. Sőt midőn Michler Ferencz moholi plébános felszólalt s kérte, hogy a javaslatból töröltsék az a passzus, mely a haza boldogulását a 67-es alaptól véli meríteni, Fernbach Károly volt az, a ki Michlert leintette.

„Tiszteletben fogom tartani mindenkinek egyéni és politikai szabadságát.”

Ahá! Tehát azért akarják állásukból elmozdítani a zombori és zentai polgármestert, a megyei tisztviselőket közül pedig éppen azokat, akik egyéni szabadságukat még a Fernbach Károlylyal szemben is megóvták.

„A magyar és nem magyar ajkúak békés egyetértésére nagy súlyt helyezek.”

Ezt persze úgy értelmezi Fernbach Károly, hogy ha a család tagjainak szavazókra van szükség, hát keresi a nemzetiségiek szövetségét, ha pedig a komaság politikájának ártanak, akkor üldözőbe veszi őket. Mint például Zentán, ahol Lovász Andor kedvéért Vuics János alkotmánypárti jelöltet a „Magyarország” című lapban magyarellenesnek tüntették föl.

„Kívánom, hogy az egyéni mély erkölcsi érzés hassa át.”

Például, ha az állandó választmányi ülésen

valaki szavát adja, hogy egy közösen megállapított javaslatra adja szavazatát, a közgyűlésen éppen egy ellenkező javaslat mellett foglaljon állást. Ha pedig valaki egy férfiut arra buzdít, hogy nehéz viszonyok között is maradjon meg állásában s ígéretet tesz neki, hogy mellette tart, — éppen akkor, észrevétlenül, sunyi módon rántsa ki alóla a gyéként, amikor ígéretének beváltására kerül a sor.

„Igy kezni fogok, hogy mindenki a saját hatáskörében kedvvel végezze munkáját.”

Hogy milyen ez az igyekezete, azt ismerjük abból a beszédjéből, melyet a főjegyzőválasztásnál a megyei tisztviselők ellen mondott.

„És most jön a java. A programbeszéd lényegpontja:

„Örködni fogok, hogy a szólásszabadság szent legyen, hogy a szenvedély és személyes ellenszenv a tárgyalások méltóságát ne zavarja.”

Hallatlan cinizmus. És ezt Fernbach Károly mondja. Az a Fernbach Károly, aki vezetője volt ama csoportnak, mely brutális, vad terrorizmussal akadályozta meg báró Vojnits Istvánt, Récei Edét, Evetovits Jánost, Szabó Pétert stb., hogy véleményüket a megyegyűlésen elmondhassák. No, hogyha Fernbach Károly a szólásszabadság megvédésére vállalkozik, akkor Hodzsa Milán is bátran vállalhatja magát a legnagyobb magyar hazafinak.

És ez volna az a programbeszéd, melyből a „kiadó sugárszálak glóriát fonnak az új főispán feje fölé” és melynek tartalma „megragadta és fogva tartotta az emberek lelkét?”

Szegény glória, szegény lelkek és szegény emberek!

A sajtó Latinovits Pálról.

A megyei sajtó tekintélyes orgánumai egymásután az elismerés meleg hangján nyilatkoznak Latinovits Pál főispáni működéséről.

A „Óbecse és Vidéke” című előkelő lapban dr. Galambos Pál, a megyei koalíció oszlopos tagja, az ügyvédi kar kitűnősége így ír Latinovits Párról:

„A politikának is meg van a maga speciális erkölcsé.

Igy például szabad a legkiválóbb erőt letörni csak azért, mert az uralkodáshoz jutott politikai elvet a maga lelkével a multba össze nem egyeztette.

Am jól van! Ez a politika törvénye és mi, akik nem politizálunk, ezen törvényből nem kérünk!

Az örömet a főispáni változásban azoknak engedjük át, akik politizálnak, sőt elismerjük, hogy ezek joggal örülnek

Hiszen a főispáni újabb kinevezéssel a maguk politikáját látják megkoronázva.

Ámde a volt főispán változásában rejlő fájdalmat megtartjuk magunknak.

A fájdalom azoké, akiknek nem kényerük a politikai porondon babérokért küzdeni, hanem hangya szorgalommal erősíteni a maga erkölcsi és anyagi énjét, a hozzá fűzött családjáét és ezzel együtt a maga nemzete erkölcsi és anyagi hatalmát fokozni.

Ezen nagy munkás társadalom lelke kinos megdöbbenéssel vette a hírt, hogy politikai morál miatt távozni kell annak a főispánnak, aki mint főispán egyetlen egy morál törvényt ismert: a becsület és szeretet törvényét.

Az ő becsületes lelke nem hagyta őt nyugodni a legmagasabb hivatallal járó puha párnákon, hanem a szó teljes értelmében éjjelt nap pallá tett és dolgozott a nagy vármegyéjének boldogulásán.

Es ma, mikor visszatekintünk rövid főispán-

ságának idejére: úgy a csodálattól megindulva azt kérdezzük, hogy ugyan miként alkothatott egy ember annyi áldásos dolgot ily rövid idő alatt?

És e kérdést csakhamar meg is fejthetjük! A becsületes lelke össze volt forrva az ő szerető szívével.

A szerető szívnek mérhetetlen hatalma van, mert magához ragadja az emberek szívét, mert lefegyverezi az álnokságot és lelőri az irigységet.

Latinovits Pál nagy szíve elsősorban magához ragadta a vármegye tisztikarát és ezek odaadó buzgósággal állottak az ő rajongásig szeretett főispánjuk szolgálatába.

Csakhamar bejárva és megismerve az egész megye közönségét a szerető nagy szív magához bilincselte e nagy megye egész közönségét.

Midőn egy szálíg valóságosan erős phalanx sorban össze volt gyűjtve már mindenki a főispán személye köré: akkor gyors ütemben munkába lett véve ama nagy munkaprogram, mely Latinovits Pál nevét e vármegyében örökké élő tisztelettel fogja körülvenni.

A szerencsétlen árvák voltak az első, a kiknek vagyont rendbe hozatta, a nyomorgó tisztviselők másodsorban, akiknek fizetéseit rendezte és akik áldólag veszik az ő nevét ajkaikra, majd a segédszemélyzet és szolgák nyugdíj rendezését oldotta meg, hogy ezeknek árvái és özvegyei ne legyenek a társadalom nyomorékai!

A becsület és szeretet törvényének tündöklő eme munkásságot vajjon ki bírja eléggé dicsőíteni? Az anyagi világunkban pedig annyi volt a keze munkája, hogy ezek felsorolásának talán határa sincsen.

Ott a nagy műlti építkezések az állami dotáció megszerzésével, ott a gazdasági egyesület megerősítése, ott a megyei telefon hálózat berendezése és ott minden egyes embernek ügyén — baján, szenvedésén, óhaján, vágyán és kívánságán tett száz — és száz segítő munkája, melyekért kivirta a népnek igaz halálját!

Oh politika, szent és nagy politika! melynek törvényei vannak, melynek törvényei lehetnek szépek, igazak, jogosak és csuda módon szentek és megtartandók: mi akik dolgozni, alkotni, építeni, haladni és boldogulni akarunk, haladjunk e törvények morálját, mégis azt mondjuk, hogy oh politika nem jót cselekedtél, mikor le-törted az élő erős tölgyet!”

Az Apatinban megjelenő, ügyesen és hazafias szellemben szerkesztett „Baeskaer Zeitung”-nak ez a véleménye a volt főispánról:

„Az új statisztikai rendszer, az új aera áramlata magával sodorta áldozatát, követelte egyik legjobbat, legszorgalmasabb, legmunkásabb főispánunkat. Mennie kellett közismert okokból.

Lehetetlen, hogy Latinovits Pál arra a nagy érdemeire ne utaljunk, amiket főispáni működése közben szerzett. Hiszük, hogy a volt főispán közéleti szereplését még nem fejezte be. Sőt reméljük, hogy Latinovits Pált csak ideiglenesen buktatták meg, s hogy nemsokára magasabb állásban folytathatja áldásos tevékenységét az ország és szűkebb hazája javára, mert Latinovits Pál a munka és vasakarát embere. Mint ilyen, sok közhasznú intézményt létesített, melyek a nép javát célozzák; különösen az volt a törekvése, hogy a gazdaság fejlesztésével a földmivessztyált erős-sé tegye.

Hazaárulás 48-as lobogó alatt.

Egypángerman pap magyarellenes üzelve

Megbotránkoztató, arezpirító esetről kapunk tudósítást. Arról van szó, hogy egy lutheránus pap, aki Bács-megye egyik választókerületében a

függetlenségi jelöltnek főkéntesül ráobstruálta magát, azzal izgatta híveit, hogy „magyarnak kenyeret adni szégyen.” A jelölttől pedig azt az ígéretet csikarta ki, hogy támogatása ellenében oda fog hatni, hogy a község olyan jegyzőt kapjon, a milyent ő akar. Köztudomásu pedig, hogy a község azon igyekszik, hogy magyar jegyzőt ne kapjon.

A főlháborító esetről, mely a Fernbach-féle „hazafias”, „magyar” politikával teljes nexusban áll, ezt a tudósítást kapjuk:

A Bácskában lakó svábság ezideig egyik kiváló jellemvonásáról: a forró hazaszeretetről, a haza iránti törhetetlen hűségéről és a magyar szó elsajátítása után való igyekezetéről volt ismeretes. Alig-alig találunk a hírneves Bácsországban német községet, amely legelső és legszentebb kötelességül nem tekintené a magyar szellem ápolását és terjesztését. A legutóbbi évtizedekben a bácskai németiség ebben a tekintetben annyira előrehaladt, hogy a mostani generáció között alig van valaki, aki a haza nyelvének nem bírja. A magyar tan nyelvnek mentől szélesebb körben való terjesztése, a hazafias tanítás érdeme, a magyar, illetőleg állami iskolák rohamos szaporítása ennek az érdemnek gyümölcse. — Annál fájdalmasabban érint, hogy az ugyszólván általános magyarosodás közepette találkozik egy község, amely szakítva sváb testvéreinek már közmondásos, hazafias igyekezetével, amely nem tekint, hogy az 1000 éves hazának csak vendéglátás után lett lakója, árulója lett az igaz, magyar ügynek.

A Délbácska egy községéről van szó, a mely a letűnt korszak vezető államférfiai egyikének nevét viseli és amelynek megbotránkozató viselkedését csak halványan illusztrálják az alábbiak. Ez a község, melynek lutheránus lakossága az utóbbi évek alatt vakon rendelte magát alá elfogult és

magyarellen irányzatu lelkipásztora vezetésének. („A fejtől búzlik a hal”), a legutóbbi választáson elhagyva kerületét, egy másik kerületbe — ahol szintén szavazati joga van — rándult át, hogy a 48-as jelölt lobogóját emelje diadalra. Ugyan komisz dolog, ha valaki csupán azért, hogy jóllakjék, a husosfazékhoz iparkodik és ezért elveit eldobja magától, de menthető. Hanem az már mégis kicsit sok és semmivel sem menthető, ha ezt azért teszi és azért adja le kétes értékű szavazatát a 48-as jelölthez, hogy ennek öre alatt magyarellen politikát üzzön. Így látjuk ezt az említett községgel. Azért, hogy egy ígéretet kicsaljon a jelölttől, leadta rá szavazatát, amelyre különben sem volt nagy szükség és amely nem is olyan régen egy nemzetellenes jelölt mérlegébe potylyant.

Leadta állítólag egy oly ígéret ellenében, hogy a község jegyzője az legyen, akit a község akar. A jelölt előtt pedig fufangosan elhallgatta, hogy akaratuk szerint a jegyző „német” legyen. Micsoda ellentét ez együvé szorítva? A főkéntes, aki evvel érvel: „Nem szégyenlitek magatokat magyarnak kenyeret adni!” — vezeti elvakított nyáját a 48-as lobogó alá, aki vasárnaponként elhagyva templomát, tanítóival tartat istentiszteletet, hogy ő addig a község házában adminisztráljon, ez az ember magára ölte a közérdek köntösét és annak bő redői alatt mind a két kezével fűgét mutat a magyarnak. Kaczag magába Mefisztóként és mondja: „No most lóvá tettelek benneteket ostoba magyarok!” — Szomorú, hogy Magyarországon a „béke” jelszava alatt működő lelkipásztor egy embert, a község jegyzőjét — aki magyar érzelmeiről és kiváló tehetségéről megyeszerte ismeretes — azért üldöz, mert magyar és római katolikus. Már ehhez nagy porézió szemtelenség és korlátoltság kell!

Felhívom az illetékes körök figyelmét erre a manipulációra! Nem lesz nehéz az illető községet megtalálni. Hiszen arról is nevezetes, hogy iskoláiban a tannyelv német, a községben lakó magyarok kénytelenek vidékre küldeni gyermekeiket, hogy a magyar szót ne feledjék és hogy e feletti megbotránkozásának a közelmultban a megyei tanfelügyelő is kifejezést adott.

No, most előre, kizárólagos bórlói a hazafiságnak. Hadd lássuk, meg tudjátok-e védeni a magyar állameszmét, ha veszély fenyegeti.

Koalíciós hang Fernbach Károlyról.

A koalíció egyik felhivatalos organuma, az „A kotmány” kcsujtó véleményül mond *Fernbach* Károly kétszínű politikájáról.

Mult csütörtöki számában ezt írja a bacs-tóvárosi képviselőválasztásról:

„A bacsmegeyi Tovarisován holnap lesz a pótválasztás a néppárti Adamovich István és a „48-as” Michels Károly közt. A választási harcra olyan hírek érkeznek hozzánk, amelyek a Bánffy-választások legcizfrábbjai közé sorolják ezt a választást. Adamovich most már harmadszor küzd itt a mandátumért, mind a három ízben néppárti alapon, míg a függetlenségi pártnak itt soha még híre sem volt. Adamovich azonfelül a koalíció hivatalos jelöltje, maga Kossuth is ajánlotta. És mégis feltolakodott ellene egy 48-as, akinek egész pártja tavaly még élt-halt a szabadelvűpárti Gromonért s akinek érdekében a kerület hivatalos közgazgatási apparátusa a legtovénytelenebb korteskedést üzi a néppárti Adamovich ellen. Sőt mi több: ezt a korteskedést, mint értesülünk, maga a megyének újonnan kinevezett főispánja Fernbach Károly vezeti. Ez a Fernbach Károly nem rég, mikor még nem volt főispán, egészen másként beszélt különösen a tovarisovai kerületéről. És most így viselkedik. Sőt küldöttséget is fogadott a kerületből, amely a függetlenségi jelöltet kérte tőle.

Fernbach főispán kétszínűködéseire felhiv-

Csak az álom — való.

*Bársony, bibor takarja bár
Viruló tagjaid,
Szerencse és öröm, mi vár,
S a bársony elmulik.*

*Az ármánytól ütött sebed,
Legyen az bármi mély,
Idők multával béheged
S kihál a szenvedély*

*A zúgó fergeteg nyoma,
Tünik a napsugár,
Derült egünknek mosolya,
S a lét, habár sivár.*

*A zengő dal vig hangjai,
S a fájdalmas sirás,
A köny és kebled bánati —
Csak álom, semmi más.*

*Csak egy való a nap alatt:
Minden csak tünemény,
Enyészet álma megmarad
S nyugszik a sir ólón.*

Ruttikay Gyula.

Az énekleccke.

— Eredeti tárcza. —

Írta: **Dr. Hannlg Györgyné.**

— Tehát holnap délután 5 órakor.
E szavakkal vált el dr. Bányai Imre, a fiatal ügyvéd Mérey Blankától, midőn a kapuban az bucsura nyújtá kicsi kacsóját.
Másnap, amint az öt órát elütötte, Blanka

szobájának ajtaján kopogás hallatszott s a „szabad” szó után Imre lépett be.

— Eljöttem Blanka, hogy szavát beváltsa. Tegnap Aranka zsúrján megígérte, hogy megadni erre a mélabus, de mégis kedves dalra „Eős hideg, bus őszi nap van.”

— Nagyon szívesen teljesítem kérését, csak előbb anyáskámnak adom tudtára ittlétét, kint dolgoztat a keriben, kiszedegetik a virágokat, mert pár nap óta bus, őszi nap jár.

E szavak után othagyta Bányai Imrét. Aranyos kis teremtes. Arcza mint egy fesslett rózsabimbó, termete mint egy karcu őzike s hangja csengő, lágy, hát még ha énekel, az ember szinte megelégedezik, hogy rögös földi pályán van, valami tündérországbán képzelet magát, ez és ehhez hasonló gondolatok jártak Imre agyában, míg Blanka tudtára a lá anyjának, hogy vendége van.

— Itt vagyok s anyácska is rögtön itt lesz, csak befejeztem munkáját. No addig mi lássunk szorgalmasan az énektanuláshoz. Tehát a szövegét megtanulta tegnap, most én elzongorázom és élénekelem egyszer s aztán együtt fogjuk. Blanka ujjai végig siklottak a zongorán s csengő hangon, érzéstelen énekelni kezdé a dalt. Bányai mintegy elbűvölve szemléli őt.

— Istenem, hisz voltaképp nem is az énektanulásra vágyódott ő tegnap, midőn Blankától engedelmet kért, hogy ma eljöhessen, hogy a dalt megtanulja Hanem hallani kívánta ezt az édes hangot, mely oly boldog érzéssel tölti be lelkét. Igen, boldog, ha látja, boldog, ha a leány közelében lehet, de legboldogabb, ha hangja varázsa alatt mint egy álomba ringathatja magát. Oh, bár eme álomból sohasem volna ébredés. De Blanka, bár mindig igen kedves hozzá, mégsem árult el iránta melegebb érzelmet. Azaz tegnap Aranka zsúrján mintha tekintetük néhányszor találkozott volna s mintha tekintetében valami

melegség, valami biztató lett volna. Aztán a válságnál is, az a kicsiny kéz kicsit tovább nyugodott az övében s mily szívesen egyezett bele a mai éneklecckébe. De hisz Blankának észre kellett venni az ő hódolatát, sőt még ennél is többet: az ő szerelmét. Látnia kell, mily imádatlan csüng minden szaván s hogy tekintete folyton őt követi.

— Készen vagyok, most próbáljuk együtt, mondá Blanka. Alig merék kérésének eleget tenni, a magácska csengő hangja után az enyémnek kár lesz hangzani. Énekelje el maga még egyszer e szép dalt. Kint bus őszi nap van s szivemben is, mint a dalban, „a remény már vesztü levelét.”

Miért e bus hangulat Bányai, hisz őn fiatal, egészséges, szép jövő van előtte s már a reményeinek vesztü volna levele?

— Igaza van Blanka, fiatal vagyok, egészséges is, irodám, melyet pár hó előtt nyitottam meg, igen kereselt s mégis midőn ily csengő hangok hallása után othonomba térek, oly üres, hideg; egy arcot nem tudok szivemből kizárni, pedig nincs reményem, hogy valaha magaménak mondhassam, azért vagyok oly levert, szomorú.

— Nem kell oly sötét színben látni a világot, ki tudja, hátha nem helyesen ítéli meg azt, akiről almodozik. Küzdjön érte, higgye, a győzelem annál édesebb lesz.

— Blanka, maga sejtethi, tudhatja, ki az, kiért küzdeni kész vagyok, oh, mondja, remélhetek-e a győzelemben?

Blanka nem felelhetett, anyja lépett a szobába.

— Itt vagyok, kint esni kezd, a munkát félbe kellett szakítani, remélem önök is tudják már a dalt.

Blanka és Imre együtt kezdtek a dalba: „Hideg bus őszi nap van.” Egybeolvadó tekintetük azonban kifejezte, hogy az ő szivükben tavasz van, a szerelem virágos tavasza.

juk a belügyminiszter és Kossuth becses fi-gyelmét.

A katolikus klerus hivatalos lapja, a Kalo-locsai Néplap pedig úgy vélekedik Fernbach ka-meleonságaról:

Legkülönösebb azonban, hogy a bácsme-gyei főispán és a hivatalos függetlenségi sajtó egy szóval sem itelle el azt a törvénytelen kor-teskedést, mely jelöljük érdekében folyt; nem oknélküli tehát a gyanu, hogy felülről rendeztek a korteskedést.

Ha már a koalíció ily lesújtó bírálatot mond Fernbach Károlyról, hát ugyan milyen legyen róla a mi véleményünk, akik közelről ismerjük őt.

H I R E K.

Latinovits Pálhoz.

Ütött hát a búcsu percze:
Elmégy, itt hagysz minket.
Elmégy, ámdo az emléked
Betölti szívünket.

Szeretnők mondani neked,
Mennyire szeretünk,
Hogy imádtunk, hogy' kivántunk,
Mennyire szeretünk!

Elmondhatnók, beszélhetnők:
A jóságos szived
Mindig csak mivelünk érzett,
Mindig csak érettünk vert.

De hiszen mi nem válunk el,
Soha nem válunk el.
A kapocs, mely összekötött,
Soha nem szakad el.

Te nem egyszer megmutattad,
Hogy szeretsz bennünket
Megmutatjuk egykor mi is,
Hogy imádunk téged!

Hogy' is mondja, hogy' is szól a
Szép bús kurucz nóta,
Mit a távozó Rákóczy
A néphez monda?

„Mikor rég elmentem,
Visszasóhajtatok!
Mikor rég megholtam,
Akkor is sirattok!
Haló poromból is
Feltámasztanátok, —
Összeszednétek még
Porhanyó csontimot! . . .”

Vér Pál.

A képviselőházból.

Elegáns toilettekben megjelent szép asszo-nyok és kedves képő bakfisek gyönyörű cso-portja visszafojtott lélekzettel leste a karzatokról az új honatyákat. Már féltized mutatott az ülés-terem aranysegélyű órája, de a honatyák közül csak kettő mutatkozott. Az egyik báró Radván-szky Sándor. Fiatal, csupasz képű, gömbölyű, folyton mosolygó fúrge alak. A fiatal leányok arcán meglátszott az öröm pirja. Ez kell a ma-gyarnak. Ha ilyen délczeg legényekből állana a törvényhozás, hogy törne magának utat a femi-nisták minden vágya, törekvése. Fernbach Pé-ternét azonban, aki családjával egyik első emeleti karzaton foglalt helyet, a fiatal honatya látása nem elégitette ki. Ő a bácskaiakat várta. Nem sokáig kellett türelmetlenkednie, mert Baloghy Ernő, akiről azt mondják, hogy már a hajnali órákban jött a Házba, jelent meg elsőnek. A fiat-al Radvánszkyt már mint ismerőst üdvözölte; Rákosi Viktornak pedig egyik képviselőtársa mu-tatta be. A vigkedélyű Sipulus állítólag azt kér-dezte tőle, nem-e játszana valamely darabjában. Az újságírók karzatán is feltűnt a színészképű honatya. Az egyik fiatal újságíró, akinek atyái-

sága van a Bácskában, el is mondott róla ne-hány nevezetességet:

— Kitünő szónok. Ugy beszél, hogy az el-lenfelei félelmökben el se mennek a városi köz-gyűlésekre Aztán meg arról is híres, hogy a fe-lesége, aki a legszebb asszonyok egyike, uttörő a divat terén.

Baloghy ezalatt kereste a helyét. Előbb — összhangban eddigi politikai pályafutásával — a jobboldal csúcára ment s ott kulatott, ahol Mol-nár Károly ült. Később azonban az ellenkező ol-dalra ment; a szélsőbaloldal második szakaszá-nak utolsó padjában akadt a helyére. A hatalmas márvány-oszlopra támaszkodott s boldogan mo-solygott, mintha csak azt mondaná:

— És mondja még valaki, hogy nem va-gyok oszlopos tagja a Háznak.

Fernbach Péter és Mihálovits Endre együtt jöttek az üléssterembe. A zombori követ a balol-dal harmadik szakaszában, alulról az ötödik pad-sorban, ahol tavaly a Bánffy-párt ült, helyezke-dett el. Régi szomszédjait: Nosz Gyulát és Lendl Adolfot idegenek cserélték föl. Mihálovits Endre pedig a szélsőjobb második szakaszának közepén lelt a helyére. A grófok és bárók csoportjának a központja. Nem sokáig kell röstelkednie demok-raiá mivoltáért; nemsokára — úgy beszél — belőle is magasabb rangú pap lesz. Érthető te-hát az a lázas érdeklődés, melylyel közvetlen szomszédjának, Drahoweczky horvát püspöknek diszköntöset szemlélte.

Gróf Teleki Árvéd helye a harmadik sza-kasz első padosorában van. Apponyi gróf és Kos-suth Ferencz mögött, Szerényi államtitkár és gróf Battyány Tivadar között. Tehát legalább is olyan jó társaságba került, mint amilyenben Uj-vidéken szokott tartózkodni. Gróf Teleki külön-ben súlyos kaliberű politikussá nőtte ki magát; miniszterek, államtitkárak és a többi nagyfejük állandóan közelében vannak. Csupán Lovászy Andor ül tőle távol; fönt a hegyen, Baloghy és Varga Károly szomszédságában.

A hétfői ülés egyébként rövid és meglehe-tősen unalmas volt. De annál érdekesebb volt a keddi. Amikor a honatyák a királytól jövet pazar fényű, drága, csillogó díszmagyarban jelentek meg. Lázár Pál volt az első; fekete bársony köntöse jól állt fekete arcához; a műegyetemi hallgatók meglegedetten dörszölték kezöket.

Ertl János a szélsőjobb utolsó padosorában ült. Frakköltöny volt rajta. Kedvtelenül fonta ke-resztbe lábait. Meglátszott rajta, hogy az idegen környezet, a megváltozott levegő nem tesz jót neki.

Varga Károly régi helyén ült. Szürke sacco volt rajta, ami azt jelenti, hogy nem tisztelte meg a királyt látogatásával. Öfelségét — állítólag — kínosan érintette Varga Károly távolléte. Sehogyse tudott beletörödni abba, hogy a jeles diplomata nem emeli az ünnepély fényét Csak akkor nyu-godott meg a király, midőn Kossuth megigérte, hogy a kitünő férfiut a jövő alkalommal okvet-lenül magával hozza.

Fernbach Péter impozáns alakját pompá-san fődte a gyönyörű díszmagyar.

Az érdeklődés központja volt gróf Teleki Árvéd meggyiszinű, dus himzésű diszköntöse, mely a legszebbek közé tartozott.

Trasteverina.

(Daudet Alphonse.)

Az előadásnak vége. Mi alatt a közönség kifelé törekszik, míg a hosszú emberáradat betölti a díszes foyert, a szerző egynehány barátja — közöttük jó magam is — ott állunk a színészek kijárója előtt, vártunk reá, hogy gratuláljunk neki. Különös nagy sikert nem aratott darabja. Nem felelt meg a közönség banális izlésének. A pe-dáns kritikus így nyilatkozott: „Nem való szín-padra” és a mindent kigunyoló flasterkoptatók megbosszulták magukat a puhahatású verssorokért hihetetlen sokszor ismételve: „Ez nem való a színhá-nak! Nem jövedelmez egy sout sem!” De mi büszkék voltunk barátunkra, hogy merész-kedett az alakokat realisan festeni, nem úgy mint

a modern színház optikája kívánja, a mely vagy rossz szemet, vagy színes pápaszemet követel a nézőtől.

Gépészek, tűzoltók és színészek közt jön ki a költő és felénk közeledik. Hosszu felső teste előre ajoltnak látszik és mintha a hideg rázná, felhajította kabátja gallérját, úgy hogy az elfedte hosszú szürke szakála egy részét. Nyomott han-gulaban volt. A claqueurok, jó barátok és a mű-veltebb réteg tapsai csak elszigetelődve maradtak és ez már most tudatta vele, hogy nem igen szá-míthat sok előadásra. Ha az ember husz évig dolgozik, ha érzi, hogy az erő és talentum ma-gaslatán áll, akkor az érteni nem akaró tömeg ostobasága bizonyos megfélemlítő erővel van a költőre: „Háth. mégis igaza van a tömegnek!” Gondolja magában, remeg, fél —

Kézszorításaink, elragadtatásunk felbátorítot-ták egy kevéssé: „Tényleg azt hiszitek, hogy jó? Egyet mondhatok: Mindent a mit csak tudtam, megcselekedtem.” Remegő kezét a mienkbe tette és könnytel szemei a mieinkben őszinte tekinte-tet kerestek. Olyan volt tekintete, mint az, a melylyel a beteg tekint orvosára, ha így kérdez: „Ugye még nem kell meghalnom?” — „Nem költőnk, élni fogsz!” Az operettek, a látványos darabok, a melyek száz meg száz előadást érnek és melyek vonzzák a nézők ezreit, rég el lesznek feledve, a mikor a te műved még friss, életerős lesz.”

Igy állunk a magányos járdán és igyekez-tünk barátunkat vigasztalni . . . Egyszerre erős női hang riaszt fel:

„Már eleget beszéltél a költészetről! Gyere haza, már kész a stufató!”

Meglehetősen testes hölgy ragadta meg bará-tomat oly parancsoló módon, hogy a költő vo-násai érhetően mutatták, mennyire sértve érzi magát.

„Nöm.” Szól felénk fordulva és azután így beszélt, mosolyt erőltetve:

„Ne hívjuk meg őket? Hadd lássák milyen kitünő stufatót készítsz!”

Az olasz asszonyt élén találta férje és vidá-man beleegyezett, hogy bennünket megvendé-geljen.

Meg kell vallanom, hogy már rég óhajtottam e férfi háztartását látni. Házassága óta nagyon visszavonultan élt, majd mindig falun volt. Mél-tán felkelthette kívánságomat, a mit hallottam. Tizenöt éve, midőn szíve, lelke romantikus ala-kokkal volt telve, Róma közelében gyönyörű leány-nyal találkozott, kibe halálisan beleszeretett. Ott lakott a leány, Mária Assuuta, a Trasteverion, a Tiberis parján.

Egy szép napon újra találkozott a leánnyal. Lába meztelen, czombjait vörös szoknyácska fődte, ingujjai a vállig felcsavarva — sötét szemei meg-igézték a költőt.

Sikerült is neki megismerni a leány egész környezetét és végre a trasteveri Santa Mária ká-polnaban eljegyezte a szép halászeányt és magá-val vitte haza, Párisba.

Óh szerencsétlen! Tudod-e mit kellett volna még magaddal hoznod? A verőfényes dél nap-sugarát, egy darabkát az örökké égből, különös kostümöt, egy kevés nádat a Tiberisből, a nagy hálókat, a melyek ott lógnak oly festőien a Porto Rosson és végre jó csomó képzelőtehetséget. Ak-kor nem ért volna oly sok csalódás!

Alig rendezte be lakását — ott lakott a Montmartre egyik kórházának negyedik emeletén — a Trasteverina máris csuf, formatlan krinolinba öltözött; párisi kalapja ide-oda lötyögött fején! Itt a hidegebb égalj alatt, Páris egének tiszta kékje alatt, a hol mindent helyes színben látunk, a sajnálatra méltó költő hamar észrevette, hogy neje buta, nagyon buta. A szép fekete szemek valóban egyetlen gondolatot sem tükröztek vissza. A lehető legnagyobb léleknyugalomról tettek tanúságot, mas semmiről. A nevelés, melyben a „hölgy” részesült, legkevésbé volt finom.

Ki gondolta volna, hogy a csukva oly gyö-nyörű száj, a miyet csak az ókor művészei for-máltak, megnyilva a lehető legdurvább kifejezé-seket, szilkokat szórta az ember felé. Férjére, vagy magára való tekintet nélkül gyakran nyílt utcán, telt színházban vagy bárhol hangosan civódni kezdett csekély, eleuyésző okokból. És hogy tel-jes legyen a szerencsétlenség: egyáltalán semmi érzéke sem volt férje költői munkássága iránt. Az a kevés franczia, a mit nagy nehezen belevért a férj, elfeledtette vele anyanyelvét és oly jargont terem-ett, mely bizony eléggé nevelésesen hang-zott. Elég az hozzá — ez a szerelmi história, mely Lamartine verséhez hasonlóan kezdődött, úgy végződött, mint Champfleury valamelyik re-genye. Midőn a költő belátta, hogy nagy gond-al folytatott munkája, nevének civilizatioja nem sikerül, visszavonult a társaságból, dolgozott, mert még így is szeretne nejét.

Azon barátai, kik néha feljártak volt hozzá, észrevették, hogy kellemetlenek neki és ott hagyták egyedül és tizenöt évig úgy élt mint valami remete.

A míg barátom valóban szánalmas életéről gondolkodtam, szemmel tartottam a különös házaspárt. Ő magas, nyulánk, kissé előrehajlott, neje testes és otromba. Nagyon jókedvűnek látszott, hangosan beszélt, néha-néha hátrafordult hogy lássa vajjon követjük-e; azokat a kiket közülünk, kiket már régebben ismert, nevükön szólította — röviden, családiasan.

Czélunkhoz érve, a házmeester — dühösen a késő hazatérő társaságra — nem akart beengedni. Természetesen Mária ordított. Mi azalatt fellépdeltünk a setét lépcsőn; kellemetlen érzés fogott el s már azon gondolkodtam, nem volna-e legjobban visszafordulni. Kétkedésemnek a költő vetett véget. Siettetett. Neje még mindig átkozódott: az olasz szitkok javát vágta a házmeester fejéhez. — Így tért haza a költő, ki azzal távozott, hogy elragadja az egész művelt Páris! . . . Még most is észre lehetett venni a premiére izgalmait. Micsoda csuf visszatérés a mindennapi életbe . . .

A szalon kandalója körül helyet foglalva már-már elfeledtük a kellemetlen epizódot, ha a signóra nem emlékeztetett volna rá; az egész történetet elmondta cselédjének.

Megterítették az asztalt; megtörténtek az előkészületek, a nő közénk ült, most legalább megfigyelhettem. Két könyökét az asztalra támasztotta, részt vett az általános beszélgetésben, de csak tányérjára nézett. Épen mögötte lógott egy nagy olajkép, híres festő aláírását ismertem fel rajta: Mária Assuntát ábrázolta. Remek kostüme, a csillogó — bizonyára nem valódi — ékszerek odailltek gyönyörű teintjéhez, a fekete hajfürtökhöz . . . Nézetem, bámultam, hát így lealacsonyodott ez a nő? Nem tudtam megérteni és ha beszélt, a képre kellett nézmem.

A souper alatt visszatért a nő kedve. Fel akarta vidámitani férjét, verdeste vállát és újra meg újra a házmeesterrel kezdett szólni.

„Ugye bolond ez az ember, Cato!” fordul a vén macska felé, mely ott kucorgott a kályha mellett. Majd a lámpára figyelmeztette férjét. Az — abbahagyva beszédét — az asztal közepére toltta. Milyen óvatos volt! Igyekezett megovni bennünket oly jelenettől, mint a milyen gyakran fordulhat elő közöttük. De neje nem engedte el neki, szegénynek!

A színházból hazamenet a Maison d'orban (aranyház) egy üveg kitűnő bort vettünk. Az egész uton Mária Assunta vitte, örködvé rá mint a szemé fényére. Hazaérve az asztal közepére toltta.

Kétszer-háromszor már figyelmébe ajánlotta férjének a bort, nehogy leüsse.

Midőn a konyhába ment, hogy feltáralja saját készítményét, újra figyelmeztette: „Vigyázz a botegliára!”

A nő távoztával szabadabban érezte magát a költő. Művészetéről, színházról beszélt és egy szerre — ezer darabban a földön hevert az üveg. Nem láttam életemben még oly ijedt ábrázatot, mint barátomé volt. A következő percben már hallatszott Mária „kedves” hangja . . . Megjelent az ajtóban . . . Szeme lángot lövellt, ajka remegett az izgatottságtól . . . a düh pirja futotta el. „A boteglia! kiáltja szörnyülködve.

Félenken hajolt hozzám a költő és így susogott: „Könyörtülj rajtam, mondd, hogy te voltál”

Terényi Marcell.

Lapunk mai száma az ünnep miatt egy nappal előbb jelenik meg.

Nyilatkozat. A „Bácskai Hirlap” című szabadkai újság leközölvén Latinovits Géának lapunkban is megjelent nyilatkozatát, azt a következő bevezetéssel látja el: „A Bácsmegeye, mely kitarottja a Latinovits-családnak . . . — A Bácskai Hirlaptól és annak deli leventéjétől, Braun Henriktől csöppet se csodálom, hogy azt a lapot, mely bátran, tántoríthatatlanul harcol elveikért, okvetlenül kitarottnak véli, azt az újságírókat pedig, akik politikai vezérét bukásába is követi, bérencznek tartja. Ez a fölfogását nyilván a saját hirlapírói tevékenységéből és lapjának szerkesztési rendszeréből meríti. Erre vall az a körülmény, hogy újságírói szabadjegyét Miloszlavics Milán és Piukovich Elemér volt országgyűlési képviselők, a szabadelvűpárt tagjai közbenjárásával szerezte meg, akiket ennek ellenében — jöllehet az egész szabadelvűpártot szidta, gyalázta — folyton kímélt, legyeztetett. Ehhez hasonlít az is, hogy mihelyt Fernbach Károly ki nevezése megjelent, a derék férfiu nyomban herculesi vállaira vette Fischer nevű nyomdászát s

azzal hirdetésekért és községi nyomtatványokért koldult az új főispánnál. A koldulásnak bizonyára meg is volt az eredménye, mert a „Bácskai Hirlap” már emelygős cikkekben zeng dicsőmúnyt az új főispán fényes talentumáról és csodás munkaerejéről. Az ilyen emberek véleményével nem kellene tehát sokat törődnöm. Tartozom azonban olvasóinknak, hogy bebizonyítsam, hogy a Bácskai Hirlapnak főntebb jelzett állítása valótlán. Éppen ezért Braun Henrik szerkesztő előterjesztésére megindítottam a bűnvádi eljárást. Önként értődik, hogy a bizonyítást minden irányban megengedem. Kijelentem, hogy abban az esetben, ha Braun Henrik be fogja bizonyítani, hogy a Latinovits-család bármely tagja hirlapírói tevékenységemért nekem fizetett, avagy a lap főtartásához, az évi 12 koronányi előfizetési összegben kívül anyagilag hozzájárult, úgy zsurnálisztikai működésemet és a „Bácsmegeye” továbbbi megjelenését azonnal beszüntetem.

Peiő Lajos.

Ambrozovics Lajos bajai főispán beigtatása nagy fényvel ment végbe. A lakosság pártkülömbőség nélkül lelkesen ünnepelte a fiatal főispánt, aki finom modorával, mindenkit lebilincselő érintkezési módjával az egész lakosság szeretetét egy csapásra kivívta. Programbeszédét zajos tetszéssel fogadták.

A közoktatásügyi miniszter köszönete. A vallás és közoktatásügyi miniszter köszönetét fejezi ki Bácsbodrog vármegye alispáni hivatalának, mert a rendelkezésére álló alaphoz a szegedi siketnémák intézetének 500 koronát adományozott és Ujvidek közönségének, mert ez ugyancsak az említett intézetben egy ujvideki növendék részére kétszáz koronás alapítványt tett.

Zentaiak a kereskedelmi és iparkamarában. A szegedi kereskedelmi- és iparkamarába a zentaiak megválasztották: Kabos Ármint nyomdatulajdonost és lapszerkesztőt és Herbst Gyulát rendsz. Krahl Mórt és Csongrádi Istvánt pedig pótagokká.

Miniszteri biztos az ujvideki szerb gimnasiumnál. A vallás és közoktatásügyi miniszter, az ujvideki gör. kel. főgymnasium érettségi vizsgáihoz Margulits Ede dr., egyetemi tanárt nevezte ki.

Új ügyvéd. Dr. Gross Ferencz óbetszi ügyvédjelölt, a vármegyei fiatalok egyik jeles képzettségű, kedvelt tagja a napokban sikerrel letéve az ügyvédi vizsgát, ügyvédi irodáját legközelebb Obecsén megnyitja.

A bácstóvárosi képviselőválasztáson dr. Adamovits István 1352 szavazattal győzött Michels Károly 1142 szavazata ellen. Itt tulajdonképpen nem Michels, hanem Fernbach Károly bukott el, aki a függetlenségi jelölt érdekében meglette azt, amit a palánkai újdonsült függetlenségiéknél vártak tőle. Igen ám! Csakhogy dr. Dungszy Gedeon, aki az elveit nem tekinti piaci cikknek, átlátott a foltos szitán s erős kézzel kirántotta Fernbach alól a gyéként. Jellemző a palánkai Baloghakra, hogy dr. Mikosevics Kanut választási elnöki funkciójára a „Falánka” című újság, melyet az oltani függetlenségi párt elnöke szerkeszt, ezt a merész megfigyzést teszi: „Az elnöki beszédnek nép párti érzülete és ize a jelenlevő intelligens elem részéről érthető okokból általános visszatetszéssel találkozott.” — Szerencse, hogy dr. Mikosevics nem szorul a jó urak dicsőretére.

Humánus terv Zentán. Zentáról jelentik: Nemes mozgalmat indított meg dr. Méri Sándor, az izr. betegsegélyző egyesület elnöke. Arról van ugyanis szó, hogy az izr. betegsegélyző egyesület Zentán összes vagyonának felhasználásával egy izr. kórházat és ezzel kapcsolatban menedékházat létesítsen. A szép terv segélyezésére fölhivták az izr. szentegyletet, az izr. nőegyletet és a hitközséget. A hitközség vasárnap délután tartott ülésén foglalkozott a nemes emberbaráti ügygyel és elhatározta, hogy anyagi erejéhez mérten az alapítandó kórház és menedékházat évi 300 koronával fogja segíteni.

Övázó Evetovics plébánosnak. Bácsli levelezőnk írja: Fényes és lélekemelő ünnepély folyt le Bácsban május 15-én a Miasszonyunkról nevezett Iskolanének intézetében. Ugyanis a község szeretett és nagyrebcsült plébánosának ft. Evetovics Jánosnak névnap előestéje lévén, az iskolás leánykák egy igen sikerült előadással lepték meg. A darab tanulságos meséje, a szereplők

kitűnő előadása egészen elragadta az egybegyűlt díszes közönséget, annál is inkább, mert az iskolásleánykák legnagyobb része német és sokacsnanyelvű, mit azonban beszédükön észrevenni nem lehetett, oly folyékony és tiszta kiejtésű volt. A betanítás és rendezés érdeme az intézet fáradhatatlan és ügybuzgó főnöknőjét, Mária Jozefát illeti meg, amit a derék plébános a darab végével szép szavakkal méltatót, egyben megköszönve a gyermekeknek a hála és szeretet őszinte megnyilatkozását. A fényesen sikerült ünnepélyen nemcsak Bács község, hanem az egész környék intelligenciája jelen volt, mintegy bizonyítékaul, hogy Evetovics János nemcsak Bács községnek, hanem az egész környéknek kedvelt papja.

A Zentai Takarékpénztár igazgatójává a nyugalomba vonult Dudás István helyett dr. Fleisch Miksa ügyvédet választottak meg.

A bajai kereskedelmi kaszinó építkezése. A bajai kereskedelmi kaszinó épületének Vadász Pál bajai műépítész tervei szerinti átalakítására május 13-án pályáztak: 1. a padlóburkolásra özv. Spitzer Simoané és társa m²-kint 7 korona 50 fillérrel; 2. a szerelési munkákra Goldner N. Ede (Baja) 4000 koronával és Neumann Lajos budapesti mérnök 4300 koronával; 3. az építési munkákra Reinhard Mátyás és Wagner Antal (Baja) 3175 koronával az asztalosmunka nélkül, id. Nagy Szeder István (Halas) 4600 koronával és Osztronic Géza (Baja) szintén 4600 koronával. A szerelési munkákat Neumann Lajos mérnök, az építési munkákat Osztronic Géza nyerte el, a padlóburkolatra pedig még döntés nincs.

A zombori második közjegyzőségről egy idő óta sokat írnak a megyei lapok. Legutóbb dr. Pataj Sándort már meg is említik, mint leendő kir. közjegyzőt. Laptársainknak ez a híradása téves Fernbachék — miat jó helyről tudjuk — másnak a személyében állapodtak meg. Olyanban, aki sokkal közelebb áll hozzájuk, mint Pataj Sándor. Csakogy ebből a kinevezésből semmi se lesz, mert a közjegyzői kamara, melynek czufal szintén lesz beleszólása a dologba, ellenezni fogja, hogy Zomborban második közjegyzői állást ujonnan rendszeresítsenek, mert a felforgó viszonyok közt erre semmi szükség sincs.

A Bajai Kerékpározók Egylete a napokban kerékpárkonvulust rendezett.

Ritka eredmény a gyűjtés terén. Özv. Vojnits Lukácsné, báró Vojnits István édesanyja, a jószívűségéről ismert urnő a napokban gyűjtést rendezett a topolyai tűzkárosultak javára. A gyűjtés eredménye szinte páratlan. Nem kevesebben, mint négyszáz ötvenen adakoztak Vojnitsné ivén. Az egybegyűlt összeg meghaladja a 900 koronát, mely összeghez báró Vojnits István egy-maga 300 koronával járult.

Új doktor. Radich Tihamér zombori ügyvédjelölt, kitűnő tollu munkatársunknak, Molnárné Radich Jolán urnőnek fivére, a kolozsvári tudományos egyetemen jogtudorrá avatott.

Házasságok. Dr. Rothman Árpád zentai ügyvéd eljegyezte Spitzer Flóra kisasszonyt, Spitzer Lajos vassói földbirtokos szeretetreméltó leányát.

Szentandrásy András hodsági adótiszt eljegyezte Lazus Amália kisasszonyt, Lazus Albert ottani tanító leányát.

Siskovits Illés zombori kereskedő eljegyezte Gyulánszky Viktoria kisasszonyt Baján. Schnabl Mór eljegyezte Lederer Ilona kisasszonyt Zomborban.

Hogyan készültek a főispáni installáclóra menesztett küldöttségek. Zomborban olyan nagy volt a Fernbach Károly iránt megnyilatkozott lelkesedés, hogy a vihar évszázados fákat tövestül tépett ki. Különösen a küldöttségek voltak számban képviselve. Nem érdekelien, hogy ezek a küldöttségek miként keletkeztek. Fölvilágosításul szolgál eziránt a Zentán megjelenő függetlenségi „Összetartás.” Ime a közleménye:

„Ma már másképp csinálják mint hajdan. Ma 20 tagu küldöttség utazik a város költségén Zomborba. Ennek költsége 800—1000 korona. Így már több értelmé van az üdvözlésnek, mert drága. Így legalább emlékezetes lesz előttünk a főispán üdvözlése, hogy a főispán előtt is az lesz-e, nem tudjuk, de alig hisszük. A beiktatás nagy tumultusában elkallódik a mi képünknek 20 viselője. Az ördög sem törődik velünk. 1000 koronát újból a sárba dobtunk a többi sok százazrek után, amit hasonló haszontalan czelokra már kidobtunk. Es mind jobban-jobban merülünk bele ebbe az örült tékozlásba, amelynek fenekén honol a város jólétét elnyeléssel fenyegető örvény.”

A forró lelkesedés. Csodákat irnak arról a lelkesedésről, mely Fernbach Károly főispáni installációja alkalmával a sziveket átjárta. Legalább 60 fokra becsülik azt a hőséget, mely az embereket hevítette. Megvalljuk, hogy kezdetben kételkedtünk e hír valóságában. Most, hogy elolvassuk az étlapot s halljuk, hogy 800 pezsgősüveg ontotta a — lelkesedést, már elhiszük lime az étlap:

Éltető leves.
 Áttört libamáj kocsonyában.
 Töltött tojás.
 Áttört csirkemell hercegnő módra.
 Töltött malacz kocsonyával.
 Sandwich.
 Csirke)
 Sonka) tulipán.
 Libamáj)
 Kecsege remoulade mártással.
 Fogas orosz mártással.
 Tok tartár mártással.
 Tengeri rák orosz mártással.
 Hal m y. naiseban.
 Tengeri rak olaj vajban.
 Sódar.
 Fényezett borjuczomb.
 Páczolt nyelv.
 Hátszín és bélszín angolosan.
 Sýriai kappan sültve)
 Pulyka sültve) Mixed Pickles
 Liba sültve) francia és
 Kacsa sültve) hercegsalátával.
 Francia borított kocsonyázott saláta.
 Francia és amerikai befőttek.
 Különböző torták és apró sütemények.
 Spanyolhab kosárszámócczával.
 Kertészke.
 Sajtok.
 Tea
 Kávé.
 Littke. Törley pezsgő.
 Csonolyai fehér bor.
 Asványviz.

Igy már értjük a Fernbach Károly iránt megnyilatkozott szeretetet és lelkesedést.

Szomorú tanügyi jelentés című közleményünkre vonatkozólag a következő nyilatkozatot kaptuk: Tekintetes Szerkesztő Úr!

Becses lapja, a „Bácsmegye”, folyó hó 11-i számában „Szomorú tanügyi jelentés” cím alatt azt a hírt közli, hogy Grátf Nikáz kir. tanácsos, tanfelügyelő urnak a közigazgatási bizottság május havi ülésében előterjesztett jelentése szerint a bácsujfalu, tóvárosi, boróci, dunabökényi, bácsujlaki, palonai és vajszkai róm. kat. elemi iskolákban a magyar nyelvet igen csekély eredménnyel tanítják. Ez a közlemény a maga ridegségében sem a tényállásnak, sem a tanfelügyelői jelentésnek meg nem felel. Ugyanis a kérdéses tanfelügyelői jelentés — melynek fogalmazványát az illető népoktatási intézetekben szerzett tapasztalataim alapján én irtam meg — a tanítás eredményére vonatkozó részében így van: „Ugy a bácsujfalu, valamint a bácsitóvárosi és boróci ovodákban is, a magyar beszéd tanításának eredménye általában csekély, mivel a növendékek rendetlenül járnak fel, illetve Bácsitóvárosban az ovoda csak újabb időben kezdette meg működését. — A bácsujfalu, tóvárosi, boróci, dunabökényi, bácsujlaki, palonai és vajszkai róm. kat. iskolák tanulói általán véve csiknem kivétel nélkül kellő szakértelemmel és szorgalommal végzik az oktatást, azonban az eredmény úgy a magyar beszéd, valamint a többi tárgyak tanításában, részint a tantermek zsuffolt-sága, részint az iskolák felszerelésbeli fogyatkozásai, valamint megfelelő módszertani utasítások és a szükséges ovodák hiánya miatt, a tanerők igyekezetével kívánatos arányban nem áll. — A tóvárosi négy tantermes gkel. szerb iskolában úgy a magyar beszéd, valamint a többi tárgyak tanításában az eredmény igen csekély. — A boróci gkel. szerb iskola tanítói a magyar beszédet, az érvényben álló egyházközségi tantervhez való merev ragaszkodás miatt, eddig csekély eredménnyel tanították, egyéb tárgyak tanításában azonban mindkét tanerő kiváló szorgalmat tanúsít.”

Kérem a Szerkesztő urat, sziveskedjék eme helyreigazításnak becses lapja legközelebbi számában helyet engedni, és ezzel kapcsolatosan lehetőleg felvilágosító megjegyzést tenni arra vonatkozóan: miként történt, hogy becses lapja az eredeti tanfelügyelői jelentés helyett a szóban levő rövid kivonatot közölte, mely az olvasóközönséget kellőképpen nem tájékoztatja és az ügynek mi sem használ, ellenben arra igenis alkalmas, hogy az érdekelt tanítókat elkésértse és igazságszeretemet iránti bizalmukat megingassa.

Hazafias üdvözléssel:

Zombor, 1906. május hó 20-án

Kárpáti Sándor,
 kir. segéd-tanfelügyelő

Örömmel és készséggel adunk helyet e nyilatkozatnak, mert az tűnik ki belőle, hogy a kérdésben forgó tudósításnak *hőzagos* közlése — amit a tudósító rovására kell írunk — adott okot téves magyarázatra.

Végtelenül sajnáljuk, hogy ezáltal a magyar tanügyi lelkes apostolának, mint például *Eördög* Elemér bácsujfalu plébánosnak, aki a nemzeti-ségi vidéken nagy eredménnyel végzi áldásos kulturmisszióját, s aki a magyar állameszme megizmosodásért emberfeletti munkát végez, kellemetlenséget okozunk. A rosszakarat vádja bennünket nem terhel, mert *Kárpáti* s. tanfelügyelő ur maga is mondja nyilatkozatában, hogy a nevezett községekben „a magyar beszéd tanítása általában csekély.” Egyebet mi se mondhatunk. Egy szóval se állítottuk, hogy ennek okai a tanítók.

Nem a mások letiprásával lett főispán. Mult számunkban szó szerint közölték *Evetovits* János bácsi plébánosnak beszédét, melylyel *Latinovits* Pált elbucszattatta. Egyik velőig ható passzusát érdemes még egyszer leközzölni, hadd gyönyörködjenek benne némelyek: „Ötödfél év előtt ünnepeltek egy oly embert, ki szívének szeretetével mindenkor le tudta bilincselni embertársait. Már ősei is rég kiténtek a nemzet, a dinasztia és a nép érdekében mindenkor folytatott önzetlen munkásságukkal. A nagy ősök utóda méltó volt elődeikhez. *Az az ünneplő nép tudta, hogy az új főispán a nép főispánja, ki nem mások letiprásával lépett erre a díszes állásra, nem azért, hogy egy család, egy társaság vagy egy község, hanem mindannyiunk érdekét szíven viselje.*”

És ezt *Evetovits* János mondta, aki nem frázisokkal, hanem az igazság fegyverével harcol.

Egy baklövésről. Zombor város közgyűlése legutóbb kiemondotta, hogy *Kiss* Ernő vértanu szobrának a letelezésére négy tagot küld ki kebeléből.

Eddig rendjén volna a dolog. De hát *Fernbach*nak, a *Fregoli*-politikuskának, mindez nem volt elég. Nagyon is szimplának, nagyon is sablonosnak, hétköznapiaként tét-zett neki a dolog. Fogta tehát magát és a küldöttséget ötre egészített ki, egy kifent bajszu hajdut (igen, hajdut!) adván a négyhez.

Nem tudjuk, mire véljük ezt a komédiát. Mert azt hisszük, ön viccelni akart, uram, ugy-e?

Vagy talán komolyan vette a dolgot?

Ön bizonyára így okoskodott:

— Ha jól emlékszem (ropant hiányos a memóriám!) a római méltóságok előtt listorok haladtak, hogy súlyt és tekintélyt adjanak uruknak. Mért nem tehetném meg ezt én is?

Hát akkor meg tragikomikus a dolog, — mondjuk mi. Szörnyen tragikomikus Tehát önöknek nyomtatékosan hangsúlyozniok kell, hogy tekintélyt akarnak? Hát önöknek a személyük nem elég erős inger a tekintély s a tisztelet gerjesztésére?

Lássá, *Fernbach* (nomen est omen!) ur, *Kiss* Ernő vértanu ur hajdu-nélkül ment a kivégzés helyére, mégis akkora tisztelettel néztek rá, mint Bácsmegye (pedig nem is volt kegyelmes ur!)

A zentai vashíd építkezését megkezdték.

Öngyilkos szerelmes. Titelen a napokban *Krsztonosics* Velykó hentessegéd szerelmi bánatában mellbe lölte magát és azó a halállal vívódik.

Negyedik gyógyszerár Zentán *Latinovits* László zombori okleveles gyógyszerész, a zombori fiatalság egyik komoly, törekvő, igen szimpatikus tagja azzal a komoly kérelemmel fordult az alispáni hivatalhoz, hogy Zentán gyógyszerárt létesíthessen. Az alispán a kérelmet véleményezés végett áttette Zenta város polgármesteri hivatalához.

Asztalosok szövetkezete Apatinban. Az apatini asztalosok szövetkezetté alakultak. Készítményeik elhelyezése és árusítása végett külön e célra berendezett házat építettek.

Lopás. *Wirth* Ádám apatini iparossegédet letartóztatták, mert Bácsszentivánon egy földmives házába betört s onnan nagyobb összeget emelt el.

Verekedés kedvtelésből. Majlát Mihály pacseri lakos az utcán találkozott *Szemesi* József oltani mészárossal, akit szó nélkül megtámadott s úgy elvert, hogy szegény súlyosan sérült állapotban került haza.

A vigyázatlanság áldozata. *Rácz*-Militicsen egy *Stezák* Dávid nevű 17 éves legény, saját vigyázatlanságának esett e hó 14-én áldozatul. Este, midőn lefeküdt, az ágya felett levő égő petróleum lámpát elfelejtette eloltani. Álmában a lámpát magára rántotta Rövid kinlódás után, *Slezák* az égő sebek folytán kiszendvedt.

Ahol a táncvizgalmat betiliják. Felsőkabolt tudvalevőleg arról híres, hogy a legények minden ünnepi alkalommal az ünnepi hangulat emelése kedvéért, a spanyol bikaviadalok mintájára fényes verekedést rendeznek. A hatóság azonban nem nagy barátja ezeknek az izgató ünnepegeknek. Erre vall legalább az a körülmény, hogy a 24 és 25-én tartandó bucsun a korcsmai záróidőt 9 órára tűzte ki; a táncvizgalmakat pedig — mint levelezőnk írja — betiltotta.

Vonatkisiklás. Topolyán az e hó 12-én éjjel fél 12 órakor jövő tehervonat eddig ismeretlen okból kisiklott és több vasuti kocsi összetö-

rött. A vizsgálat megindult, valószínűleg rossz váltoállítás volt az oka a kisiklásnak. Emberéletben nem történt baj, hanem a kocsik és a benne lévő áruk megrongálódtak.

Tűz Topolyán. Topolyán *Kovács* István földmives háza a napokban leégett. A lángoknak sok gabona, élelmi czikk és gazdasági eszköz esett áldozatul. A kár — mint levelezőnk írja — biztosítás révén megtérül.

Halálos baleset. *Derkovits* Ferencz kishegyési lakos — mint levelezőnk írja — e hó 13-án saját gondatlanságából kocsijáról leesett. A súlyos sérülések következtében agyrázkódást szenvedett s meghalt. A vizsgálat megindult.

A boszu ártatlan áldozata. Alsókabolon a napokban a délelőtti órákban — mint levelezőnk írja — *Sztankov* Ráda 24 éves és fivére *Vásza* 20 éves suhancz iltas állapotban *Plávsics* Zsiván 26 éves legénynyel kötekedni kezdtek. A szóváltásból tettelegesség lett, mire *Plávsics* Zsivan megfutamodott és hazamenekült. Üldözői oda is követték, de mivel őt otthon nem találták, belekötöttek *Plávsics* Zsivánnak 75 éves édesatyjába, *Plávsics* Todorba, akire késekkel 7 halálos sebet ejtettek. Az ártatlan öreg ember nyomban meghalt. A tetteseket elfogták és az újvidéki kir. törvényszéknek átadták Alsó- és Felsőkabolon már jó ideje rémes állapotok vannak. Az emberi életet a betyárok semmibe se veszik.

Szerencsétlenségek a zsablyai „fekete hidnál.” Zsablyáról vesszük a következő tudósítást: A zsablyai nagybecskereki törvényhatósági ut a Zsablya határában levő *Jegricska*-barán át húzódik. A barán az u. n. „fekete hidon” kell átkelni. Ez a „fekete hid” már sok szerencsétlenségnek volt okozója. A hidnak csufolt faalkotmány a víz mellett fekvő magas töltésről rendkívül meredeken van építve a tulsó partig. Az erre közlekedő kocsik csak halálos veszedelem mellett kelhetnek át, mert a töltésről való lehajtás ugyszólván csak lezuhanást idézhet elő. Igaz, hogy a veszedelemre egy figyelmeztető tábla inti a kocsit hajtót, de az ut a közlekedésnek át lévén adva, az illető nem mindig gondol s nem gondolhat a reá váró veszedelemre. Így lehetséges csak, hogy az elmúlt héten három májdnem végzetessé vált szerencsétlenség történt ott. Az első eset folyó hó 9-én volt. *Jojkits* Ráda zsablyai fuvaros kukoriczával megrakott szekérét a „fekete hidon” át akarván hajtani, a lejtőről mindenestől a vízbe zuhant, mert koczáját nem fékezte. A segítségre sietőknek sikerült a fuvarost eszméletlen állapotban partra hozni, de a lovak belefultak. *Jojkits*ot sikerült később életre hozni. Most azonban súlyos beteg. A következő szerencsétlenségek folyó hó 11-én és 12-én történtek. *Erdélyi* Ferencz és *Cserkezov* Uros, előbbi zsablyai, utóbbi sajkásgyörgyei fuvaros kukoriczával megrakott szekereikkel zuhantak a mélységbe: a vízbe. A hid közelében foglalkozkodó földművesek gyors segítségének köszönhetik, hogy úgy-ahogy ép bõrrel menekülhettek és lovaikat élve huzhatták ki. Tavaly is történtén a hid hasznavehetetlensége folytán hasonló szerencsétlenség, nem egy ember, lévén a barában halálát, talán mégsem elegendő az üdvösségre a hid veszedelmét szép szavakban hirdető jelzőtábla?! Emberéletéről van szó!

Bácskai karczos

A zentai szintársulat. A zentai szintársulat egyik nagytehetségű, bájos primadonnájáról, *Parlagi* Kornéliáról az elragadtatás hangján szól a kritika.

A színigazgató nagyon helyesen cselekszik, hogy a jeles primadonnát állandóan foglalkoztatja. Kár volna az ilyen magasfoku művészi erővel felruházott, bájos nőt *parlagon* hevertetni.

A hamis Nick. *Nickl* Jenő zentai hitoktató az iskolában ama gyermekeket, kiknek atyja *Vucics* Jánosra szavazott, kigunyolja.

Az ilyen *nickl* még az újpesti huszsnál is gyatrább.

Dr. Ellinger Jenő a zentaiak beválasztották abba a bizottságba, mely az installációs ünnepélyen *Fernbach* Károly előt tisztelt. Dr. Ellinger azonban kijelentette, hogy *nem kér* a megbízatásból.

Ellingernek igaza van. Az a férfiu, a ki *nem kér* semmit, nem méltó arra, hogy *Fernbachék* uszályhordozója legyen.

A bajai főispán olyan nagyszabású, a városi érdekek minden mozzanatára annyira körültekintő, igazán értékes programbeszédet mondott, hogy azt bátran nevezhetjük *ámbroziavits*nek.

Vojnitsné Szemző *Jozefa* urnő a topolyai tűzkárosultaknak 450 embertől 900 koronát gyűjtött.

Nagy fáradságába kerülhetett, míg ezt a nagy összeget összegyűjtötte. De azért egyetlen lapban se találunk róla elismerő sorokat. Bezzeg, ha a gyűjtés helyett egy 20 filléres hamis tuli,

pánt tűz a mellére, képes levelezőlapon láthatnánk a fotográfiáját.

Az újvidéki főispánnál az ottani újvidéki uri casino nem óhajtott tisztelegni.

Az adó- és vámhivatal *bezzegh* tisztelgett nála. Sőt a posta- és táviróhivatal tisztviselői is megjelentek *jámbor* módon.

Zenta város eltűnt pénzeslevele miatt *Habrám* Ferencz városi pénztárnoknak baja akadt a bírósággal, mely azonban kimondta, hogy nem helyezhető vád alá. Midőn ezt a pénztárnok megtudta, örömittasan így kiálthatott föl:

— Hála Istennek, nem zudul a gyanu habja rám.

Közigazdaság.

Aratósztrájk a topolyai járásban. A topolyai járásban aratósztrájk fenyegeti a gazdasági érdekeket. A mezeti munkások reggeli 6 órától esti 6 óráig való munkáért 2 korona napszámot követelnek. Julius hónapban pedig 2 kor. 40 fillért. A sztrájk rendezők községről községre mennek és kintartásra buzdítják a munkásokat. A hatóság már megtette az intézkedéseket a saját hatáskörében. A munkások arra is el vannak kelve, hogy ha követeléseiket nem teljesítik, kimondják az általános sztrájkot.

Lóosztályozás Topolyán. A topolyai járásban e hó 14-én vette kezdetét a lóosztályozás. 14-én Topolyán, 15-én Bajsán, 18-án Omoroviczán, 19-én Pacseron, 21-én Bfeketehegyen, 22-én Szeghegyen, 23-án Kishegyesen, 25-én Csantavéren volt. A lóosztályozást dr. Ritter Gyula szolgabíró teljesíti, a katonaság részéről *Gótz* alezredes volt jelen.

Jégeső Hodságon. Hodságon e hó 16-án nagyobb mérvű jégeső volt, mely a vetésekben sok kárt okozott.

Vasuti kedvezmény a vasipari kiállítás látogatóinak. A kereskedelmi és iparkamarát, hogy a f. hó 19-én Budapesten megnyitandó országos vas és fémpari kiállítás megtekintése céljából Budapestre utazó vaskereskedők, vas és fémpari szakmabeli iparosok és ezek alkalmazottjai II. osztályon egy egész III. osztályu jeggyel, III. osztályon pedig egy fél II. osztályu jeggyel utazhatnak. Az e kedvezmény igénybevételéhez szükséges igazolványokat csupán azok részére, akik az igényjogosultságukat igazolják, a helyi ipartestület közb. njárása útján a szegedi kereskedelmi és iparkamara szerzi meg. — Legcélszerűbb az érdekelteknek az ipartestülethez fordulni a jegykérésrel, mely azután a további lépéseket meg fogja tenni. — A kiállítás május 19-től kezdve 6 hétig lesz nyitva és a díjmentesen kiszolgáltató igazolványok csak ez időtartam alatt lesznek érvényesek.

Szerkesztői üzenetek.

G. Gy.—gy. Nyugodt lehet. 6 hónap mulva ismét azokat fogja tömjénezní

Többeknek. Hiteles okmányokból merítettük

„Mi a sorsom?” A megsemmisülés.

„Margit keserve”. Jönni fog.

M. A., Szeged. Közöljük.

»Minden megváltozott.» Csak az ön gyatra versei nem változtak meg.

Dr. B. Ezt magunk állapítjuk meg. Az ilyen jóakaratból nem kérünk.

Érdeklődő, Bacsalmás. Báró Vojnits István 49, gróf Teleki József 47 éves.

S. V. r. Nem használhatjuk.

Függetlenségi párt elnöksége, Palánka Tudomásul vesszük, hogy önök már 15 év óta fennállanak, de csak most adtak életjelt magukról.

Bácsalmási járás főszolgabírájától.

2328—1906. sz.

Pályázati hirdetmény.

A bácsalmási járáshoz tartozó *Mélykut* községben megüresedett *irnok-végrehajtói állásra* pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzám f. évi *junius hó 5-ig* annál is inkább nyujtsák be, mert elkésett folyamodványok figyelembe nem vétetnek.

Ezen állás előleges 600 korona évi fizetéssel van egybekötve.

Bácsalmás, 1906. május hó 20-án.

Szutrély Lipót,

főszolgabíró.

A „Lóhere” védjegyű

THOMAS-SALAK

a legjobb és legolcsóbb

foszforsavtrágya

az összes kalászos, lóhere, takarmány és kapásnövény, kertivetemény alá, valamint rétet és legelőt, főleg komló és szőlőkre.

Ezen thomassalak hazánkban, a legutóbbi években eszközölt trágya-

zásai kísérletek alkalmával, kizárólag kitűnő eredményt mutatott fel.

Csak a „Lóhere” védjegyű thomassalak származik a csehországi Thomasművekből.

A „Lóhere” védjegy kezeséget nyujt az áru föltétlen tisztasága, idegen anyagoktól való mentessége és legnagyobb mérvű oldhatósága tekintetében.

Árajánlatok, szakiratok és bármely irányban kívánt felvilágosításokkal készséggel szolgál a

Csehországi Thomasművek eladási Irodája,

== Bécs. ==

Vezérképviselője Magyarországon:

LÁSZLÓ MARCZELL, Budapest, VI. Teréz-körút 22. 152—

1795—1906

Pályázati hirdetmény.

Kulai járáshoz tartozó *Kiskér* község lemondás folytán üresedésbe jött s évi 800 kor. fizetéssel, mely fizetés az 1904. évi XI. t. ez. végrehajtása tárgyában 77500—904. B. M. sz. a kiadott utasítás alapján hozott 35729. alisp. 1752. jkv 190 sz. törvényhatósági véghatározat szerint évi 160 kor. állami segélylyel kiegészítve lesz s 40 kor. anyakönyvvezető helyettesi tiszteletdíjjal javadalmazott községi *segédjegyzői* és ennek betöltése alkalmával esetleg megüresedő 600 kor. évi fizetéssel és 100 kor. drágasági pótlékkal javadalmazott községi *irnok* állásra a drágasági pótlék csak a községi képviselőtestület által hozott határozatnak törvényhatósági jóváhagyása után lép érvénybe, — ezennel pályázatot hirdetek, felhívom az ezen állást elnyerni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket f. évi *junius hó 20-ig* hozzám annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezőket figyelembe nem fogom venni.

Kula, 1906. évi május hó 16-án.

Radich,
szolgabíró.

BRAUN ADOLF

KÖNYVNYOMDÁJA

— SZABADKÁN, CSAJKÁSFÉLE HÁZBAN. —

Ajánlja a mai kor igényeinek teljesen megfelelően berendezett

k ö n y v n y o m d á j á t,

hol mindennemű nyomtatványok szolid és pontos kiszolgálás mellett jutányos árban készülnek

Nagy választék a legújabb divatu eljegyzési és esküvői meghívókban

Mindennemű községi, ügyvédi és egyéb nyomtatványok gyorsan és pontosan jutányos árak mellett készülnek el.

☛ Könyv-, papir- és írószerkereskedés. ☛

Zentán a főtéren lévő, volt Hirschenhauser féle sarokházban 1907. évi január 24-ikétől, illetve április 24-ikétől kezdve

több üzlethelyiség

kiadó. Bővebbet dr. Kovács Jenő ügyvédi irodájában, Budapest (VII. Erzsébet-körút 32.)

Finom, tiszta, üde arcbőrt legbiztosabban a „Viktoria creme” használatával lehet szerezni és fenntartani.

Egy tégely ára 1 kor. nagyobb 2 kor.

Ugyanaz nappali használatra teljesen zsirtalan 1 kor. és 2 kor.

Viktoria arcvíz egy üveg 1 kor.

Viktoria puder fehér, rózsaszínben, egy doboz 1 k. 50 f.

Kaphatók: Szabadkán a Magyar korona című gyógyszerárban. 5-20

Eichbaum Mór

Kőfaragómester és Kőbányatulajdonos Budapest, V, Lipót-körút 2

Nagy raktár az összes kül- és belföldi márványok, sienyt és gránit

sirkövekben,

ugyszintén az összes használatban lévő *butormárványokban*. Telefon 291. szám.

Javítások épületeken és temetőben, ugyszintén felirat újítások a legjutányosabban és pontosan eszközöltetnek. 10-

Dr. Deák Imre

kir. törvényszéki orvos

fogorvosi és fogtechnikai műterme.

Ujvidék, Fő-utca, 28. sz. Telephon 112. sz.

Rendelés 9 órától 5 óráig.

A fogászat terén felmerülő összes munkálatok műtermemben a legújabb vívmányok szerint készülnek.

Fájdalom nélküli foghúzások, fogtömések: arany, ezüst és porcellánban.

Hiányzó fogak vagy egész fog-örök pótlása arany vagy kautschuk alapon.

Hidmunkák, arany koronák, rendetlenül álló fogak rendezése.

SZÁJPADLÁS NÉLKÜLI FOGAK.

Vulcanit fosorok.

Vidékiek részére eszközzendő munkák ugyanazon nap készíttetnek el. 24-

Szőlőkaró.

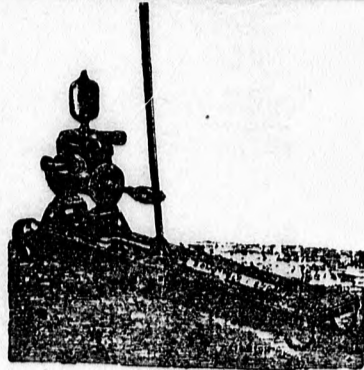
Nagymennyiségű különböző hosszúságú, különböző fanemből készült (akác, tölgy és fenyő) hasított, fűrészelt és gömbölyű KARÓK mérsékelt áráért kaphatók

Lówy Károly szőlőbirtokosnál Pilly per Salgótarján. 4-10

Állást keres

egy 4 gimnázium osztályt és egy képezdét végzett volt posta és táviráda 24 éves díjnok. Kiszolgált katoná. Vallása: róm. kath. irnoki, végre-

hajtói, vagy postára kíségitő gyakornoknak, esetleg ügyvédi irodába vagy uradalmakhoz irdai munkára szerény feltételek mellett ajánlközik. Szives megkeresések Fenyvesi Márk ktanító urhoz Béreg (Bácsmege) intézendők. 2-3

Borszivattyuk és borszűrők

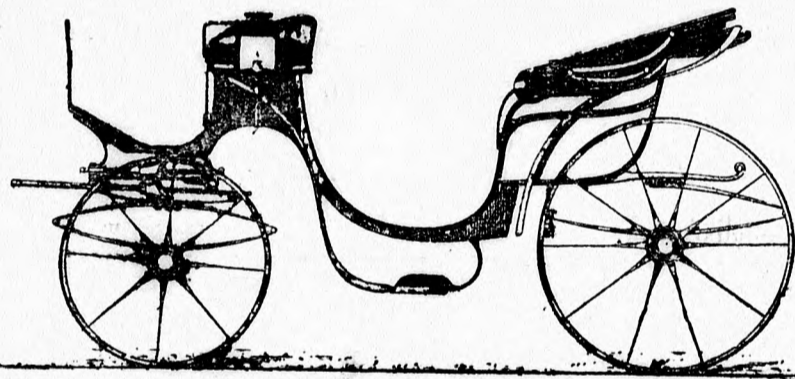
valamint az összes pinczefelszerelési cikkek, nevezetesen:

Amerikaigumi-tömlők, rézcsapok, borlefejtő edények, szellőzők, bormérők. Palackmosó, palacktöltő, dugaszoló és kupakoló gépek. Parafadugók, ónkupakok, palackok!

Schottola Ernő

caégnél BUDAPEST, VI., Fonclér-palota.

Nagy képes árjegyzékem kívánatra ingyen és bérmentve küldöm meg.

BIHARI J.

kocsi-gyártó szabadkán.

Tisztelettel van szerencsém a t. czimet értesíteni, hogy

Szabadkán,

VIII. l. 54. sz. alatt közvetlen a vasut állomás mellett, a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

kocsi-gyártó és lópatkoló műhelyt

nyitottam. Vagyok bátor a t. cz. közönség beeres ficyelmét felhívni, hogy ezelőtt Budapesten mint Bihari J. és testvére kocsigyártó cég társtulajdonosa 17 éven át önállóan működtem és készítményeink az 1896. évi országos kiállításon kilettek tüntetve.

Az 1885. évben a Budapesti Állatorvosi iskolában a patkolási tanfolyamot sikerrel végeztem. Továbbá különösen ajánlom saját gyártmányu

gummi kerekeimet. Mindezek előrebe át-sa azon reményre jogosít, hogy e téren egy szakértelem, min' külesinra, a legmagasabb igényeknek

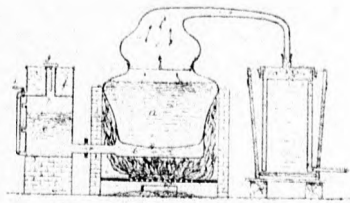
megfelelni képes vagyok. -- Régi kocsikat ujakra becserelek. Átalakításokat jutányosan készítek. Képes árjegyzék ingyen. 22-52

Magyar királyi szabadalmazott

teljesen kozmamentes pálinka-főző Készülék.

1947-903 sz.

Ezen ujonnan feltalált készülékemmel seprő, szilva vagy más sűrű czefreyangból víz hozzáadása nélkül is lehetetlen kozmás vagy füstös ízű pálinkát főzni. Bővebb felvilágosítást és árjegyzéket erről és másfajta pálinkafőzőkészülékről is adok: levélbeli megkeresésre azonnal válaszolok. A legjutányosabb árák mellett és a legszakyszerűbb elkészítésért teljes felelősséget vállalok.

Kovács Lajos rézműves-mester, Székelyhid, Biharmergye.

Delaware (piros) sima szőlővesszőre, mintegy 50,000 drbra, mely saját termelése, őszi vagy tavaszi szállításra megrendeléseket elfogadok. I. osztályu 52 K., II. osztályu 40 K. ezer darabonként. Megrendelésnél 25 százalék előlegezendő. 1-10

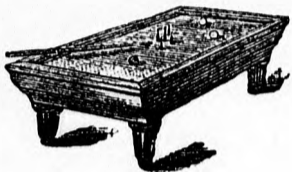
RADITS LŐRINCZ PÉCSETT

1884. óta fennálló
kádár-telepe.
A kor követelményeinek megfelelőleg gazdagon
felszerelt műhelyeivel és nagy dongafa-raktárával

versenyen fölül áll.

A legkifünőbb anyagból készít
boros, sörös és szesz hordókat,
lajtákat, kádakat a legkisebbtől a legnagyobbig,
bárminő mennyiségben, gyorsan, pontosan, lelki-
ismeretes kiszolgálás mellett a lehető
legjutányosabb áron.

Elvállal egy magános, mint üzleti vagy
Uradalmi pinczoberendezéseket,
javításokat s minden e szakmába vágó munkát.
Kész hordókban állandó raktár.
Meghívásra bárhol megjelen. 107—

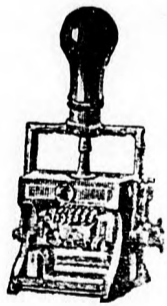

Márton István

első alföldi tekeasztal-gyártó ipartelep,
SZEGED, Boldogasszony-sugarat 58. sz

Legújabb szerkezetű fordítható **tekeasztalok**
jótállás és kedvező fizetési feltételek mel-
lett. Régi tekeasztalok becserelése méltányos
áron. Teljes kávéházi berendezések, tekeasztalok
átvonása és javítása. Raktáron tart dákókat és
mindenféle kávéházi felszereléseket.

Rajzok és költségvetések ingyen. 72—

Hivatalos

bélyegzőket, pecsétnyomó-
kat, keletbélyegzőt, számo-
zó gépeket és minden e
szakba vágó munkát a leg-
jutányosabban készít az
**Első magyar ruggyanta bélyeg-
zőgyár és intézet:**

GEDULDIGER HUGÓ vésnök
Budapest, VI. Vaczi-körut 17. sz
A Bácsme gyei
Gazdaszövetség szállítja.
Árjegyzék kívánatra ingyen.

165—

ALFA-SEPARATOR RÉSZV.-TARSASÁG BUDAPESTEN VI. LOMB-UTÓZ A 11.

Tejgazdasági gépgyár.

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.
Tejszövetkezetek és tejtelepek berendezése.
Árjegyzék, tervek és költségvetések díjmentesen.
Alfa Laval Separatoraival eddig
több mint 600 első díjat nyertek. — Évi gyár-
és körülbelül 60 000 darab. 122—

Legújabb rendszerű
SZÉNSAVAS-
bor- és sörkimerő-készülékek, für-
dőkészülékek, (föltűnést keltő gyógy-
eredményekkel) **hűtő- és jéggyártó-**
gépek és telepek, **szilkvizgyártó-**
gépek, teljes berendezések és az
összes e szakmába vágó szükségleti
cikkek, továbbá **fémárúk,** nevezte-
sen **pincefölszerelési** cikkek, **sta-**
niol palackkupakok kaphatók jó-
tállás mellett, kitünő minőségben.

Dr. Wagner és Társai

egyesült gyárak, mint betéti társaság

Budapest, IX., Tinódy-u. 3. Bécs, XVIII.

Tömeggyártás, tehát olcsó árak. — Ked-
vező fizetési feltételek.

Képes árjegyzék a gyár bármely osztá-
lyából ingyen és bérmentve küldetik.

Nagyobb vidéki városokban jártas kép-
viselők kerestetnek. 123—

„SZINHAZ és ÉLET”

a legszebb magyar hetilap,

megjelen minden szombaton. Egyes szám 90 fill.

Felelős szerkesztő: VAJDA LÁSZLÓ.

A vállalat igazgatója: LENKEI ZSIGMOND.

600 oldal. Több mint 1000 kép!

Szép „Színház és Élet” felévi

bekötési táblája! Disztes vá-

szonkötetésben kapható 1 kor.

60 filléért a kiadóhivataltban, (20 fillér szállítási

díj, ha postai kézbesítés kívántatik.)

Gyönyörű „A Színház és Élet” két féle-

vének díszes kötete 600 oldalnyi terjedelemben.

33 füzet, több mint 1000 eredeti képpel, gyönyörű

kötésben egyenkint 5 korona. Az európai és kü-

lönösen a m., színházi év eseményeinek krónikája.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, VIII.

Baross u. 59 sz.

Uj előfizetők a SZINÉSZET című drámát

ingyen kapják!

Mutatványszámot szívesen küld a kiadó-

hivatal! Előfizetési ár ¼ évre csak 3 korona.

Magyarország legnagyobb és legelterjed-

tebb szőlészeti szaklapja a

Borászati Lapok

mely újévtől kezdve 38-ik évfolyamban he-

tenként jelenik meg igen bő és változatos

tartalommal.

Ezen szaklap, mely nemcsak a magyar

szőlészeti és borászati viszonyokat ismerteti, ha-

nem legelénkebb figyelemmel kíséri a külföldi

tapasztalatokat, újdonságokat, a francia, a né-

met, olasz, osztrák stb. borászati irodalmat, min-

den kétséget kizárólag a legsokoldalubb és leg-

tartalmasabb szőlészeti újság, mely minden

más külföldi vagy hazai szaklap olvasását

egész fölöslegessé teszi.

A „Borászati Lapok”

a „Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesü-

lete”-nek hivatalos közlője.

A Borászati Lapoknak a közgazdaság

és a gyakorlati szőlőművelésnek és borászatnak

szentelt rovatú igen kimerítő, de különös súlyt

helyez a tudósításokra is, a miiben több mint

száz tudósító dolgozik a lap szerkesztőségének

kezére.

Minden előfizető évenként legalább egy

nagy színes műmellékletet kap, valamely ma-

gyar szőlőfaj hű képét, a mellett ingyen állapítja

meg a szerkesztőség a beküldött tökerészekből

vagy állatokból a fellépetti szőlőbetegséget vagy

rovart és az ellenük való védekezést és kime-

ritő választ ad minden hozzáintézett szakkérdésre.

Laptulajdonos: Felelős szerkesztő:

Baross Károly örököse. Dr. Drucker Jenő.

A lap előfizetési ára:

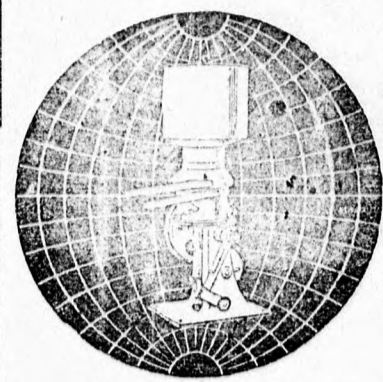
1 évre 12 kor. ½ évre 6 kor. ¼ évre 3 kor.

Mutatványszámot 3 héten át szívesen küld

a Borászati Lapok kiadóhivatala (Budapest, IX.,

ker., Üllői-ut 25. sz.) 23—

Fontos a tejgazdaságban a GLOBE SEPARATOR.

Teljes tejszö-
vetkezési be-
rendezések, ké-
zierő- és turbina
hajtásra, ugyszin-
tén mindennemű
tejgazdasági gé-
peket és eszkö-
zöket tejszálli-
táshoz, vaj- és
sajgyártáshoz.

Legelőnyösebben szállít az **Hlő magyar**
tejgazdasági gép- és eszkögyár

FUCHS és SCHLICHTER

BUDAPEST, VI. Jász-utca, 7. sz.

Árjegyzék, költségvetések, tervek ingyen és

bérmentve.

Vaj kivétel! Friss vaját és turót évi kötés mel-

lett minden mennyiségben a legmagasabb áron

átveszünk. 119—

Iszákosság nincs

többé! Kívánatra bárkinek bérmentesen
küldünk egy próbát a Cozaporból.
Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán
adható az ivó tudta nélkül.

3-52 A COZAPORNAK az a csodálatos

hatása, hogy ellenszenvessé teszi az

iszákosnak a szeszes italt A COZA oly

csendesen és biztosan hat, hogy azt fe-

leség, testvér avagy gyermek egyaránt,

az ivónak tudta nélkül adhatja és az il-

lető mégcsak nem is sejtji, mi okozta ja-

valását.

COZA a családok ezreit békítette

ki s sok ezer férfit a szegény és becs-

telenségétől mentett meg, kik később jó-

zan polgárok és ügyes üzletemberek

lettek Temérdek fiatal embert a jó utra

és szerencséjéhez segített és sok ember

életét számos évvel hosszabbította meg.

Az intézet, mely a valódi vilá-

gírű COZAPOR tulajdonsága, mindazok-

nak kik kívánják, egy próba adagot és

egy köszönő irásokkal telt könyvet díj

és költségmentesen küld. A COZAPOR

teljesen ártalmatlan voltáért szavatolunk.

Magyarul levelezünk.

Egy ezig az újságokban hirdetésekkel közöltet, melyek

szövege a mi hirdetésünk pusztá utánzata: sőt nem éri be

ezzel sem, hanem utánozza törvényes védjegyünket is (pa-

laczk és kéz.) Kétségkívül felesleges a t. közönséget arra

figyelmeztetni, hogy az említett czég semminemű összeköt-

etésben sem áll velünk és hogy a por. melyet elad sem a

valódi, viághírű Cozapor.

A COZAPOR a következő helyen kapható:

Német I. gyógyszerüzem, ZOMBOR,

Szt Györgyter.

Képviseleink szerinket átutítja el és bárkinek díjmen-

tesen egy csimerő iratokkal telt könyvet ad.

Minden kérdést, próbát és könyvet illetőleg Zomboron

kivül lakók közvetlenül írásközlőnkhez, Londonba intézzék.

Hiábavaló ingyenpróbákért képviselőnkhez fordulni,

mert az ilyeneket nem szolgáltatunk ki

COZA INSTITUTE 62, (Chancery Lane, London 28.

Anglia

Levelek 25 lev. lapok 10 fillérel bérmentesítendők.

Hungária fürdő

(Zombor, Basa-utca 1. szám, a gimnázium főbe-

járásával szemben)

minden nap reggeli 5 órától

kezdve esti 6 óráig a nagykö-

zönség rendelkezésére áll.

Urak részére

mindennap délig, kedden és

szombaton délután is.

Hölgyek részére

hétfőn, szerdán és pénteken

délután 2 órától, diákok ré-

szére kedden délután.

Gőzfürdőjegy 1 korona.

Kádfürdőjegy 1 korona 20 fill.

Diákjegy 40 fillér,

mely utóbbi csakis kedden délután vehető

igénybe. 15—

Telefon a fürdőben.